

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2000-810

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Castrén, Anna-Maija			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Perhe ja työ Helsingissä ja Pietarissa. Elämänpiirit ja yhteiskunta opettajien sosiaalisissa verkostoissa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Väitöskirja		Aika-Datum-Month and year 2001-01-12	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 233
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa vertaillaan helsinkiläisten ja pietarilaisten opettajien sosiaalisia verkostoja tarkoituksena kuvata tapoja, joilla ihmiset liittyvät yhteen kahdessa yhteiskunnassa. Kysymys on sosiaalisen eriarvoisuuden mekanismeista suomalaisessa ja venäläisessä yhteiskunnassa sellaisina kuin ne ilmenevät ihmisten jokapäiväisessä kanssakäymisessä ja sosiaalisissa suhteissa. Analyysi kohdistuu verkostojen muodostumiseen elämänhistorian aikana ja erityisesti puolison ja työn rooliin tässä prosessissa.</p> <p>Tutkimuksen aineisto on kerätty vuosina 1993 ja 1994 ja se koostuu 38 helsinkiläisen ja 40 pietarilaisen opettajan sosiaalisista verkostoista. Tiedot verkostoista on kerätty päivittäistä vuorovaikutusta raportoivilla päiväkirjalomakkeilla ja haastatteluilla. Verkostot koostuvat muun muassa perheenjäsenistä, sukulaisista, ystävistä, tuttavista, työtovereista ja naapureista eli kaikista sellaisista ihmisistä, joiden kanssa opettajat olivat tekemisissä.</p> <p>Tutkimuksessa hyödynnetään ns. konfiguraationaalista näkökulmaa sosiaalisten verkostojen tutkimukseen, mikä poikkeaa verkostotutkimuksen rakenteellista analyysia korostavasta valtavirrasta. Lisäksi verkostot ymmärretään yksilön käytössä oleviksi voimavaroiksi ja sosiaalisiksi pääomaksi hänen taloudellisen ja kulttuurisen pääomansa rinnalla.</p> <p>Helsingiläisaineistossa puolison rooli verkoston muodostumisessa näyttäytyy lähinnä kahdella tavalla: puoliso voi toimia sosiaalisen liikkuvuuden väylänä ja uuden kulttuurisen miljöön esittelijänä. Pietarissa, jossa puoliso esittelee verkostoihin paljon vähemmän suhteita kuin Helsingissä, puoliso voi toimia lähinnä maantieteellisen liikkuvuuden helpottajana. Aviosuhde on muutoinkin sivullisempi verkoston kannalta Pietarissa, ja kun puolisoisten välinen sidos Helsingissä on perheen keskeisin suhde, on vanhemman ja lapsen välinen sidos merkittävämpi Pietarissa.</p> <p>Työelämän sosiaalisia suhteita tarkasteltaessa korostuu Helsingissä opettajan ammatti ja sen kautta avautuva jäsenyys akateemisesti koulutetun professionaalisen ryhmän jäsenenä, kun taas Pietarissa korostuu työpaikka, koulu, sosiaalisten suhteiden yhteisönä. Aineistojen erityispiirteet tiivistyvät eroon helsinkiläisen ammatin mutta pietarilaisen työn tai työpaikan välillä.</p> <p>Puolison ja työelämän roolia koskevat havainnot ilmaisevat tärkeitä eroja niiden voimavarojen luonteessa, jotka ovat merkityksellisiä tutkittujen opettajien elämässä. Yhteyksien saaminen sosiaalisten suhteiden kautta korostuu pietarilaisaineistossa. Suhteiden avulla aukeaa yhteys tietoon, hyödykkeisiin ja vaihdon markkinoille, mutta niillä synnytetään myös luottamusta ja saavutetaan neuvotteluasemia yhteiskunnallisissa instituutioissa. Helsingiläisaineistossa merkityksellisempää on sen sijaan voimavarojen symbolinen ulottuvuus, joka liittyy verkostojäsenten edustamiin arvostettuihin yhteiskunnallisiin asemiin.</p> <p>Voimavarojen erot tutkimuskaupungeissa ilmaisevat sitä, että "vahvaksi" tekevät asiat eroavat tutkimuskaupungeissa ja että yhteiskunnallista eriarvoisuutta synnyttävät mekanismit ovat erilaisia suomalaisessa ja venäläisessä yhteiskunnassa. Taloudellinen pääoma ja kulttuurinen pääoma, jonka keskeinen sisältö muodostuu koulutuksesta, ovat tärkeimmät pääoman lajit Suomessa. Pietarilaisaineistossa sosiaalinen pääoma on huomattavasti keskeisempi yhteiskunnallisen aseman määrittäjänä. Se on käyttökelpoinen ja muunnettavissa sekä kulttuuriseksi että taloudelliseksi pääomaksi.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords sosiaaliset verkostot - perhe - Suomi - Venäjä perhe-elämä - työ - Suomi - Venäjä parisuhde - ihmissuhteet - opettajat - Helsinki - Pietari sosiaaliset suhteet - arkielämä - Suomi - Venäjä			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			